

Zasedání představenstva a valné hromady EurEau na Kypru

Ondřej Beneš

Zasedání se konalo 8.–9. 11. 2018 v Limassolu na Kypru. Jeho úvodní část zahájil Pavel Misiga, ředitel odboru životního prostředí a průmyslu na DG Environment. Soustředil se na oblasti, kam se zaměřuje aktuální činnost DG Environment ve vodohospodářské oblasti – revize Směrnice o pitných vodách, práce na návrhu Nařízení k recyklaci odpadních vod, sjednocení legislativních nástrojů (Rámcová vodní směrnice WFD, Směrnice o čištění městských odpadních vod UWWTD, Nitrate Directive) v rámci tzv. Fitness Check s termínem 2019.

Slova se dále ujal Panagiotis Balabanis, zástupce ředitele odboru inovací DG Research and Innovation Evropské komise. Uvedl rozpočet na podporu inovací EU rok 2021–2027, která představuje 100 miliard € (vč. zdrojů z InvestEU fondu ve výši 3,5 mld. €). Podpora je poskytována prostřednictvím různých forem a do různých oblastí. Pro oblasti pitné a odpadní vody patří mezi hlavní inovační nástroje program Horizon EU, který navazuje na stávající program Horizon 2020. Přes 50 mld. € bude věnováno spolupráci na úrovni tzv. clusterů, tedy sdružení jednotlivých stakeholderů z různých států EU v dané oblasti. Voda se prolíná zejména dvěma clustery, a to jak potravinami a přírodními zdroji (Food&Natural Resources), tak i klimatem, energií a mobilitou. Více informací je možné nalézt na [www.ec.europa.eu/research](https://ec.europa.eu/research) a plná prezentace je k dispozici na https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/horizon-europe-presentation_2018_en.pdf. Zajímavé byly priority výzkumu, mezi které patří mimo standardní oblast zvyšování kvality výroby, distribuce čištění vod i podpora nasazování sofistikovaných systémů antimikrobiální resistance (AMR), boje proti ztrátám při distribuci vody či zvýšení energetické účinnosti vodohospodářského oboru. P. Balabanis poděkoval EurEau za aktivní participaci při přípravě priorit oblasti R&D a požádal účastníky o případná další doporučení a připomínky k publikovaným záměrům. Bohužel je nutné konstatovat, že se EurEau nepodařilo prosadit původní plán, kterým bylo vytvořit samostatnou osu podpory pro vodohospodářskou oblast (nyní je podporováno 5 kategorií), a to přesto, že voda se prolíná hned několika kategoriemi.

Představeny byly inovativní vodohospodářské projekty v rámci jednotlivých vodohospodářských asociací. Uveden byl projekt řízené náhrady tradičně pěstovaných plodin za pěstování rostliny *Miscanthus giganteus* v oblastech, které hydraulicky souvisí se zdrojovou jímací oblastí podzemní vody. Tento projekt přispěl jak ke zvýšení kvality návazně jímané vody, tak i k inovaci v oblasti využití produkovaných rostlin (např. výroba využití formou tzv. biobetonu). Dalším příkladem byly tepelné výměníky na distribuční síti pitné vody, které ve městě Amsterdam zajišťuje společnost Waternet. Tento provozovatel stanovil jako cíl dosáhnout vyrovnané bilance v emisích CO₂, které souvisí s provozem svěřeného majetku. Po realizaci opatření např. pro využití energetického potenciálu produkovaného bioplynu bylo rozhodnuto i o využití tepelného potenciálu distribuční sítě pitné vody. Provedené laboratorní testy prokázaly, že i když je tepelný potenciál pitné vody využíván pro chlazení a pitná voda je ohřívána, nedochází k žádnému nárůstu mikrobiologické aktivity v pitné vodě. Dalším příkladem byla aktivita společnosti APA Nova Bukurešť ze skupiny Veolia, která doká-

zala snížit úroveň ztrát v distribuční síti z 52 % v roce 2000 pod 20 % v letošním roce díky strukturovaným opatřením v monitoringu i provozu sítě. Velmi zajímavá byla i prezentace provozu solárně-geotermální sušárny, realizované na ČOV Wasmuel v Belgii v roce 2017. Solární ohřev kalu (16 tis. tun surového kalu) je podporován teplem z termální vody (70 °C) ze tří zdrojových vrtů o hloubce přes 1,2 km. Prezentován byl také přístup společnosti Aqualia k využití energetického a chemického potenciálu odpadní vody, realizovaný s podporou programu Life v realizaci individuálních anaerobních membránových čistíren odpadních vod. Aktuálně představuje spotřeba elektrické energie na dopravu a čištění odpadních vod 0,5 kWh/m³, zatímco energetický potenciál odpadních vod ve výši 2 kWh/m³ často zůstává nevyužit. Realizované anaerobní membránové čištění odpadních vod v lokalitě Alcazar Saint Juan prokázalo, že tato technologie umožní pracovat s odstraňováním v parametru CHSK přes 90 % při současné kladné energetické bilanci celého procesu čištění, které mimo tento stupeň obsahuje i standardní aerobní dočištění. Návazně byly představeny projekty v oblasti IT, např. www systém pro prezentaci výsledků kontroly kvality pitné vody v Řecku, či zavádění IoT v Norsku. Prezentace inovativních projektů jsou k dispozici na stránkách www.eureau.org.

Vlastní jednání valné hromady zahájilo poděkování prezidenta EurEau Bernarda Tisseranda kyperským organizátorům zasedání. Nikola Nikolaudis, primátor Limassolu seznámil přítomné s prací vodárenské společnosti, která spravuje lokální vodovody a kanalizace. Představen byl i nový zástupce maltského zájmového spolku, kterým je Neil Kerr. Neil uvedl své oborové zkušenosti včetně práce pro trvalé zastoupení své země při EU. Poté proběhlo rozloučení s Raymondem Erpellingem (Lucembursko) a Toril Hofshagen (Norsko), kteří se zúčastnili svého posledního zasedání. Iacovos Papaicovou, zástupce kyperského zájmového spolku představil Kyperské vodohospodářské sdružení i základní hydrologické a klimatické podmínky Kypru. Mezi zajímavostmi patří dramatický nárůst počtu obyvatel mezi roky 1984 a 2013 (z 512 tis. na 858 tis. obyvatel) i každoroční nárůst počtu turistů (průměrně 8 % ročně), který představuje nyní více než 3,3 milionu/rok. Dostupné zdroje podzemních vod kryjí potřebu pouze z cca 10 % a přitom je více než 65 % těchto cenných zdrojů využíváno pro zemědělské účely. Čtyři odsolovací úpravní v současnosti dodávají 200 tis. m³/d pitné vody a pátá úpravná je ve výstavbě. Roste významně recyklace odpadních vod do zemědělství, kde stát zavedl regulační prostředí v oblasti požadavků na kvalitu znovu využívaných vod – ty musí projít předtím terciálním dočištěním ve smyslu směrnice 91/271/EHS. V oblasti cenotvorby ceny pro vodné a stočné plně pokrývají náklady, zatímco stát trvale dotačně podporuje dodávky vody pro zemědělství.

Po schválení zápisu z posledního představenstva a valné hromady EurEau generální sekretář Olivier Loebel představil aktuální legislativní činnost Evropské komise v oblasti vody – v podstatě veškeré významné regulační nástroje jsou nyní buď v procesu revize, či EK zamýšlí revizi provést. Představena byla aktivita EurEau směrem jak k EK, tak i Evropskému parlamentu i Radě EU. Priority EurEau zůstávají: revize směrnice 98/83/EC o pitné vodě, návrh nařízení ke znovu využívané vodě, revize

směrnice 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod i Rámcové vodní směrnice. Strategie směrem k regulaci látek, jako jsou mikroplasty, látky poškozující endokrinní systém (endokrinní disruptory), látky transferu antimikrobiální rezistence a v neposlední řadě i k regulaci farmak a produktů jejich rozpadu je nyní zpracovávána ve spolupráci s konzultantem – společností Deloitte. Caroline Green prezentovala výstupy komunikace včetně pravidelných newsletterů i komunikační strategii EurEau spolu s účastí na tzv. Green Week, organizovaném Evropskou komisí. Upozornila na nutný souhlas příjemců newsletterů dle GDPR.

Práci komise EU3 (Ekonomika a právo) představila Klara Ramm. Soustředila se na probíhající procedury infringementu proti členským státům i výstupům z práce Evropského auditního dvora směrem k poskytovatelům vodohospodářských služeb. Jens Prismus z komise EU1 informoval o výsledku plenárního hlasování k revizi směrnice o pitných vodách, kdy finální text odráží řadu připomínek EurEau vč. znovuzavedení výjimek, regulace výrobků, přicházejících do styku s pitnou vodou, indikátorových parametrů či současné praxe monitoringu. Finální výsledek ovšem bude významně ovlivněn politickým jednáním, předcházejícím finálnímu schválení v květnu 2019. Byla diskutována otázka sucha.

Velká diskuse pokračovala na téma návrhu nařízení na znovuvyužití vody. Stále existují velké rozdíly mezi pozicemi zástupců německého sdružení a zástupců dalších členských států, zejména pro využití upravené odpadní vody. Pozornosti se dostalo i výstupům pracovní skupiny k polutantům (JWG Pollutants), kde byl prezentován návrh „end-of-pipe“ parametrů pro mo-

nitring mikroplastů a ukazatelů antimikrobiální rezistence. Prezentována byla i komunikace s Evropskou komisí, která požaduje co nejrychlejší zveřejnění dokumentu ke strategii léčiv v životním prostředí (Strategy on Pharmaceuticals). EurEau podporuje určení jasných cílů v omezování výroby, použití, ale i odstraňování farmak ze životního prostředí a nepřenášení požadavků pouze na čištění směsných odpadních vod na městských čistírnách odpadních vod. Diskuse pokračovala i na téma členských příspěvků i členství britského sdružení. Valná hromada odhlasovala výjimku, na základě které může i přes případný Brexit zůstat asociace Water UK, zastupující Velkou Británii, jako řádný člen. Schváleny byly i členské příspěvky EurEau a pro informaci bylo poskytnuto aktuální vyrovnané čerpání rozpočtu EurEau.

Navázalo představení materiálu Water sector manifesto, který bude cirkulován před volbami do Evropského parlamentu v květnu 2019. V současné politické situaci je velká pravděpodobnost, že běžná „obrátkovost“ ve složení Evropského parlamentu se zvýší z úrovně kolem 35 % nad 50 %, a o to více je důležité zajistit informovanost o důležitosti a prioritách vodohospodářského oboru. Oliver Loebel informoval o studii zpracované společností Deloitte, která hledá, jak formálně zakotvit v sekundární legislativě EU princip EPR (Enhanced Producer's Responsibility – zvýšení odpovědnosti výrobce) pro uvádění na trh výrobků a látek, které vytváří problém pro vodní prostředí.

*Ing. Ondřej Beneš, Ph.D., MBA, LL.M.
člen představenstva EurEau a SOVAK ČR*